

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 233

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

PETRAS DULAKIS

Senos, bet vis nebaigiamos temos

I

Ryžtą prarasti — viską prarasti

Nuoširdus, tvirtos moralės žmogus, su-
tikta priverstinio vargo kelionėj, tai kaip
vaistas sunkiai sergančiam. Tokį žmogų
buvau sutikęs Austrijoje, Graze. Tai buvo
karštas patriotas, austras, Fritz Schweigler.
Jis taip nekentė vokiečių, kaip naciai žy-
dų. Šiaip labai geros širdies žmogus, jau-
trus, paprastas ir tvirtų įsitikinimų. Jis
buvo mano darbdavys, gėlininkas, bet mu-
dviejų santykiai — tarytum lygus su lygiu.

Dažnai matydavo mane liūdną, prislėg-
tą. Tuoju ramindavo: "Peter, tik tu ne-
nusiimink, neprarask dvasios! Yra toksai
mūsų posakis: Geld verloren — kein ver-
loren, Ehre verloren — viel verloren, aber
Mut verloren — ist alles verloren. (Pinigų
netekti — joks nuostolis, garbės netekti —
daug prarasti, bet ryžtą prarasti — viską
prarasti). Taigi — nusiimink! Baigsis ka-
ras, ir vėl sugrįši į savo tėvynę. O tokių
žmonių bus reikalinga".

Labai jautriai suprato jis mano būklę ir
būseną kaip pabėgėlio. Globojo ir guodė.
Stengdavosi, kad nebūčiau vienas. Po dar-
bo, po vakarienės (turėjau jo maistą, pa-
stogę) visada kviesdavosi į aludę, kur, to
krašto papratimu, prie alaus bokalo pra-
leisdavo visą vakarą. Pykdavo, jei neinu:
"Tu man ne draugas". Einu — gerai, pa-
tenkintas.

Dažnai sakydavo: "Peter, aš tave išmo-
kysiu gėles auginti, nori? Grįžęs gerą duo-
ną turėsi, kaip ir aš dabar. Jei norėsi, aš
tau padėsiu ir įmonę įsteigti. Tik tu pagal-
vok: gėlininkystė malonus ir pelningas da-
lykas. Daugelis dėl karo visai susmūko,
o mano reikalai net gerėja. Gimsta — gė-
lės, tuokiasi, miršta — irgi gėlės. Gerai
ar blogai — vis gėlės. Tik kad būtų. Vi-
sas blogumas, kad naciai dabar labai su-
varžė. Liepia sodinti bulves ir daržoves.
Kai karas, gėlės esą visai nereikalingos —
tuščias dalykas. O pirkėjų, kaip pats ma-
tai, negaliu apsiginti. Su dovanomis net
prašosi. Vyno, cigarų, cigarečių abiem už-
tenka. Argi netiesa?"

Ypatingos nuotaikos valandomis vėl sa-
kydavo: "Bet gėles reikia mylėti. Jei ne-
mylėsi, tik pelno žiūrėsi — geras gėlinin-
kas nebūsi. Pirmiausia, reikia pamėgti gė-
les ir įprasti džiaugtis jomis. Tada nei to
darbo sunkumo nejausi. Bus tik pramoga.
Įdomi, džiugi, labai miela pramoga. Gėlės
ne tik maloniai kvepia, švelniai glosto akis,
bet jos kalba, dainuoja... Gėlės — poezija,
muzika... Ar tu jauti šiek tiek? Veikia
įsijausi, jei taip, kaip aš, suprasi gėles".

Po mėnesio kito įtikino. Aš tapau nebe
stumdomas darbininkas, bet uolus moki-
nys. Džiaugiausi gėlėmis ir svajojau: Grį-
šiu į Lietuvą ir būtinai turėsiu savo gė-
lyną. Tvirtai buvau nusistatęs pakeisti vi-
sas pirmiau įgytas profesijas.

II

Gimtadienis ir vardinės

Gėlių ir pietų saulės jaukumoj praėjo
keli mėnesiai. Štai rugpiūčio 15 diena.
Dvylikta valandą, kaip paprastai, susėdo-
me pietų: Fritz, jo žmona ir aš. Pietūs pa-
gerinti. Ant stalo vyno butelis. Aš nusiste-
bėjau.

— Ką gi tai reiškia?

M. ŠILEIKIS — iliustracija

Šeimininkas rimtai, išdidžiai pasižiū-
rėjo.

— Šiandien Grosstag (didžiadienis), Ma-
riahimmelfahrt (Marijos Dangun Žengi-
mas) ir mano žmonos vardo diena!

— Juk šiuose kraštuose gimtadieniai
įprasta švęsti?

Žiūriu — mano Herr Scheff (bosas) pri-
kando lūpą. Jis pašoko ir tarytum antausį
man skėlė.

— Pirmiausia, mes ne prūsai, o austrai!
Antra — katalikai! Trečia — gimimo die-
ną turi ir šuo, ir kiaulė, ir kiti gyvieji pa-
darai, bet vardo dieną — tik žmonės! Tik
žmogus per šventąjį krikštą gauna garbin-
gą vardą ir sau patroną!

Aš nuoširdžiai atsiprašiau dėl tokio ne-
apgailoto išsišokimo, kad buvau kitų ne-
išmanėlių suklaidintas. Susitakėm. Po to
išgėrėm dar tris butelius vyno ir ilgai, at-
virai pasikalbėjom.

Daugelis anų pabėgėliško gyvenimo išpū-
džių, įvykių nubluko, bet šitie paprasto
austro žodžiai, kaip stambių žaizdų ran-
dai, neišnyksta mano sieloj. Dažnai susi-
mąstau: kodėl mes taip lengvai pasiduo-
dam svetimoms įtakoms? Kodėl be jokio
reikalo, netgi pateisinimo atsisakom nuo
savo papročių, senųjų tradicijų? Kokiu bū-
du atsirado mumyse pirmiau tie "geburs-
tagai", o dabar "birthdays"? Dažniausiai
teišgirsi: "Turėjo savo birthday". Lyg tai
būtų poniškiausia ir naujusia mada (fa-
shion). Lengvas savo būdo, papročių kei-
timas tai vergiškos dvasios reiškiniai.

Gerai papročiai, gimtoji kalba, draugiji-
nis susibūrimas — tai pagrindiniai savo
tautiškumui išlaikyti dalykai. Labai svar-
bu visa tai perteikti savo palikuonims —
atžalynui.

Senieji ateiviai lietuviai tvirti pasirodė
savo dvasia, atsparūs lietuviybėj, savo kul-
tūroj. Daug jie draugijų, organizacijų su-
kūrė, daug pastatų pristatė, nemaža aukų
sudėjo savo tėvynei atstatyti, nesigailėjo
dolerių ir kitiems lietuviškiems reikalams.
Visa tai labai kilnu, garbinga. Bet, rodos,
perdaug lengvai, o gal visai abejingai žiū-
rėjo į savo jaunimą. Dėl to paties dalyko
bus pasmerkti ir naujieji ateiviai. Kai pra-
turtėje apsidairys, brangiausias turtas bus
prarastas.

Šiandie vienas po kito nešamas į kapus

iš tų senųjų "pusamžių" lietuvių. O kas
gi pasilieka anų vietoj? Beveik niekas.
Tiesa, mirties skelbimuose daug įvardyta
vaikų ir vaikaičių. Bet kas iš to atžalyno?
Daugiausia jis nuvytęs ir daug anksčiau
negu seniai miręs lietuviybei ir savo tautai.
Visa tai, kuo jų tėvai gyveno, sielėjosi,
jiems šandie svetima ir nebeįdomu. Tai
daugiau negu liūdna — tai tragiška.

III

Pora atsitikimų

1. Aš — amerikėnas!

Giesseno miestas Vokietijoje. Už miesto
didžiuliai okupacinės Amerikos kariuomenės
sandėliai (depot.). Prie sandėlių dirba
darbo kuopa, vien tik iš tremtinių lietuvių
sudaryta. Dažnai tenka iškrauti prekiniai
traukiniai. Prižiūri amerikiečiai. Prižiū-
rėtojai keičiami ir jų pavardės iš anksto
įrašomos lentoje prie raštinės.

Vieną popietę skaitau. Mūsų prižiūrėto-
jas bus "first sergant Joseph Stoshka".
Linksmiau pasidarė. Pamaniau: juk tai
tikriausiai lietuvis. Progai pasitaikius, rei-
kės prakalbinti. O gal jis pats prašeks
į mus, išgirdęs lietuviškai kalbant?

Prisistato stambus nutukęs vyras, apie
keturiasdešimt metų. Ziaurokas ir grubus
iš pažiūros. Ant munduro rankogalio še-
šios paausiuotos juostelės — šešeri karo
tarnybos metai. Rankoje stangrus brauk-
tis — bizūnas. Šalia jo seka vilkinis šuo.
Tas vyras įsakinėja mums angliškai, vieną
kitą žodį įterpia vokiškai, pramokęs Vo-
kietijoje.

Iškraunam vagonus į sunkvežimius. Di-
džiuliai pakai ir sunkios geležinės statinės
su žibalu, alyva. Valandėlę aš sustoju ir
šluostausi prakaitą. Staiga pajuntu brauk-
čio kirtį per nugarą. Atsigręžtu — seržan-
tas stovi ir pikta šaukia: "Schnell! Schnell!
(greičiau, greičiau)". Perpykęs atrėžiu:

— Įsakyti tamsta gali, bet mušti nelei-
siu! Protestuoju!

— Aš neskaudžiai... Bet tik sau...

— Vis tiek nevalia! Mes nesam nei šu-
nys, nei kiemo nors vergai! Pasiskųsiu vir-
šininkams.

Seržantas sumyšta, pasijunta nejaukiai.
Lyg visa tai užtrindamas, prabyla lietuviš-
kai:

— A jūs šišon visi lietuviškai?

— Taip, lietuviai.

— Displaced persons?

— Taip.

— Fašistai! Kodėl negrįžtat ing savo
kontri? Bijot? Daug kraim pridarėt?

Aš nutraukiau šitą nusibodusią temą.

— Bet tamsta juk irgi lietuvis?

— No, nelietuvis!

— O kas gi?

— Aš — amerikėnas! I am an American!

— Bet iš kurgi tamstos kraujas ir pa-
vardė? Argi iš indėnų būtų? Juk tėvai tik-
riausiai buvo lietuviai ir vadinosi Stoškai?

Tą pokalbį ir pavardę nugirdo Keršys,
vienas iš kuopos vyrų. Jis buvo vadinamas
amerikonu, nes gyvenęs Amerikoje ir kal-
bėjo amerikoniškai. Nudžiugęs pribėgo
Keršys ir ištiesė ranką.

— Sveikas, brolau!

Seržantas dėbtelėjo iš padilbų ir tebe-
šmaikštavo savo braukčiu, visai nepakėlęs
rankos.

— Argi nebeatsimeni, Juozai, kaip mes
kartu augom ir žaisdavom Philadelfijoje?

— No!

(Tęsa 2-am psl.)

— Mūsų tėvai kaip broliai gyveno. Abu-
du iš Perlojos...

— Nieko negirdėjau ir nieko nežinau.
— Argi nepasakodavo tau tėvas?

— Pasakojo... Well, sakydavó anas:
"Labai laimingas, kad ištrūkiau nuo purvo
ir utėlių..."

— Tik jau ne tavo tėvas. Kas kitas ga-
lėjo taip, biauariai kalbėti... Na, o kaip
sesuo Onutė?

— Neturiu tokios.

— Kaip tai neturi? Mirusi?

— Yra, bet Anny.

— Na, tai ta pati! Gal jau ištekėjo ir vai-
kučių krūva?

— Gal... Bet tu eik dirbti.

— Darbas nepabėgs... Bet va, kai žmo-
gų prarandi...

Vargū ar suprato seržantas šitų žodžių
prasmę. Keršys pasitraukė su daug dides-
niu skausmu, negu aš buvau pajutęs,
braukčiu sušertas. Aš jam nusijuokiau
dar:

— O tu, Keršy, pakalbėtum amerikoniš-
kai. Gal nuoširdesnis būtu.

2. Juliau, būtinai aplankyk
mano tėviškę!

Tremtinių stovykla Augsburgio priemies-
ty. Liepos mėnesio šeštadienio vakaras.
Šilta, ramu. Susimetėm būrelis vienoj šei-
moj. Šnekamės, dainuojam. Gana vėloka
jau. Staiga kažkas beldžiasi į duris.

— Prašom!

Iš lėto prasidaro durys, ir sustoja Ame-
rikos kareivis. Jaunas, žvalus vyraitis. Vi-
sų mūsų žvilgsniuose vienodi klausimai:
Kas jis ir ko dabar užklydo? Girtas ar
merginėja? Tuojau ėmė aiškėti:

— Prabočykite... Man taip linksma, kad
susiradau lietuvnykus. Sakė, kad šitoj
kempėj yra. Bet kaip dabar surasti? Einu
ir girdžiu... Taip fain dainuojat. Ilgai
stovėjau ant saiduoko ir klausiausi. Sa-
kau, užeisiu... Gal neišvarys? Prabočy-
kite...

— Broliuk! Kas tave drįstų išvaryti?

Šiltai, draugiškai ėjo kareivis iš vieno
glėbio į kitą. Paskum buvo paprašytas už
stalo ir iš visų pusių apšėstas. Jis tuojau
pažūrė cigarečių Camel. Šeimininkė sura-
dė nuo gyvatės ir truputį užkandų. Klau-
simai krito, kaip kruša po ilgos kaitros.
Tada, vos tik ginklams nutilus, buvo di-
delė naujiena lietuvis iš užjūrio, ir dar ka-
reivis.

Pasipasakojo. Tėvas, Kazimieras Sako-
nis, buvęs nuo Jurbarko. Motina — airiškė.
Ji nė vieno žodžio nemokėjusi lietuviškai,
tik tėvas.

— Ir taip gerai išmokė?

— Ką čia gerai! Jūs juokiatės. Aš kal-
bu senobiškai, kaip Amerike. Ot, jūs tai
gražiai šnekat. Kad aš taip galėčiau...

— Išmoksi, jei mūsų nepamirši.

— Well, ir dar ką tėvas pasakė. Jau mir-
damas: "Juliau, būtinai, kol gyvas, aplan-
kyk mano tėviškę! Ten labai gražu ir mie-
la. Kaip pasakoj... Ir žmonės tokie ge-
ri, malonūs..."

— Na, tai kaip dabar atrodo? Teisybė?

— Nugi fain! Labai gailėjosi tėvas, kad
negalėjo numirti savo tėviškėje. Sakė,
man ten Nemunas praplaukdamas pasiū-
rentų, pušys ant kalnelio oštų... Aš labai
mylėjau savo tėvą ir pasižadėjau. Dabar,
mátot, jau visai nebetoli esu. Well, kiek
nuo čia mailių bus?

— Gal apie tūkstantį.

— Erpleinu netoli. Gausiu tris nedėlias
vikeišen ir skrisiu. Pinigų turiu — užsimo-
kėsiu.

Julius lankėsi, draugavom. Patiko jam
mūsų merginos. Linksmais laukė atostogų.
Vis klausinėjo apie tą gražiąją tėvo
šalį ir nuolat svajojo. Gavęs atostogų, pa-
sirodė baisiai pritrūkęs, tarytum ligonis:
rusai nepraleidžia, neduoda vizos.

Tėvo valios tuo tarpu neįvykdė, bet tvir-
tai užtikrino, kad pasižadėjamą vis tiek iš-

BORISAS GODUNOVAS

(Tėsinys)

Apsimetėlis.

O, vargšas, karvedys! Skaisčiai sužibo
Aušra gyvenimo garsaus, audringo.

O, kaip džiugu man, vyti didžiakilmi —
Jo kraujas su tėvyne susitaiko.

Tėvų kalčių netinka prisiminti.
Ramybė jų kapams! Duokš ranką, Kurbski

Argi nekeista, kad sūnus jo veda
Į sostą, ką? Mane, štai, Jono sūnų.

Visi man ramsčiai: žmonės ir likimas.
Tu kas?

Lenkas.

Šlėkta laisvasis, aš Sobanskis.

Apsimetėlis.

Garbė priklauso tau, sūnau laisvūžės.
Išduot algos jam trečdalį iš anksto.

Bet kas tenai tokie? Pažint iš rūbo
Tėvynę galima. Taip, jie mūsiškiai.

Chruščovas.

(lenkiasi iki žemės).

Taip, mūsų tėve ir valdove. Tavo
Tarnai mes esame ujami ir uolūs.

Mes iš Maskvos pabėgom nemalonėj
Čion, mūsų care — esam pasiryžę

Galvas gulditi už tave. Pakopom
Į tavo sostą tesie mūs' lavonai.

Apsimetėlis.

Laikykitės, nekalti kankiniai —
Tebūnie leista man pasiekti Maskvą,

O ten už viską atsakys Borisas.
O tu?

Karela.

Kazokas aš. Iš Dono siųstas
Laisvos kariuomenės, narsiujų hetmonų,

Kazokų aukštupio ir žiočių
Pažvelgti į akis šviesiasias tavo

Ir nusilenkti, care, tau žemiausiai.
Apsimetėlis.

Žinau doniečius aš. Neabejoju.
Mačiau kazokų būnčukus eilėse.

Dėkokit Dono mūs' kariuomenei.
Patyrėme — kazokai be kaltės

Dabar po priespauda žiauriausia vargsta.
Bet jeigu Dievas mums užimti sostą

Tėvų padės, suteiksim po senovei
Ištikimam mūs' Donui vėlek laisvę.

Poetas.

(prisiartina, lenkiasi žemai ir griebia
Grišką už skverno).

Šviesiausias karalaitis, prince didis.
Apsimetėlis.

Ko nori tu?..

Poetas.

(įteikia jam raštą).
Priimkite maloniai

Uoliausio darbo kad ir menką vaisių.
Apsimetėlis.

Kas čia? Lotynų eilės. Šimteriočiai
Šventi lyra ir kardas susijungę:

Tas pats tampriai juos lauro lapas jungia.
Po šiaurės dangumi esu aš gimęs,

Bet man lotynų mūzos balsas mielas,
Ir aš Parnaso gelėmis žaviuosi.

Tikiu aš pranašavimais poetų,
Ir jų krūtinėj įkvėpimas dega

Neveltui: juk sėkmė jau žygi laukia,
Nes buvo jis palaimintas poeto.

Ateik, draugų, arčiau ir maño atminimui
Priimki štai.

(duoda jam žiedą).

Kada likimo pirštas
Palies mane, kada karūną pirmtakų

Aš užsidėsiu, vėl, tikiuos, išgirsiu
Ir himną įkvėptą ir balsą tavo.

Musa gloriām coronat, gloriaque musam.
Taigi, draugai, sudiev, ligi rytojaus.

(Visi)

tesės. Mūsų stovykloj laimejo dailią lie-
tuvaitę — tikrą savo tėvo šalies dukrą.

Išvadų nei ilgų pamokslų nepridedu. Kas
jautrus ir kam brangi lietuviybė, tasai su-
pras mane ir pats pasidarys reikiamų iš-
vadų.

2 — NAUJIENOS — CHICAGO 8, ILLINOIS
1954 M. BALANDŽIO 10 D., ŠEŠTADIENIS

Į žygi! Te Dimitrijus gyvuoja!
Valio, Maskvos didysai kunigaikšti!

Pilis vaivados Mnišeko Sambore.

Šviesomis žėrinčių kambarių eilė. Muzika.
Vyšniaveckis. Mnišekas.

Mnišekas.

Jis šnekas nūn tik su Marina viena.

Jo mintyse tiktai viena Marina...

Ir viskas kvepia bręstančiom vedybom.

Ar tu manei, sakyki, Vyšniavecki,

Kad bus dukrelė mano, va, carienė.

Vyšniaveckis.

Stebuklai! Tau vargiai sapnavos irgi,

Kad mano tarnas kops į caro sostą.

Mnišekas.

Ir kaip atrodo tau Marina mano?

Vos spėjau jai išstarti: na, daboki,

Dimitrijaus iš rankų nepaleiski,

Ir viskas baigta. Jis josios pinklės'.

(Muzika groja lenkų šokį. Apsimetėlis
eina su Marina pirmoje poroje.)

Marina.

(tyliai Dimitrijui).

Žiūrėk, vienuoliktą prieš naktį ryt

Alėjoj liepų, būsiu prie fontano.

(Skirstosi. Kita pora.)

Kavaliieris.

Kuo žavi ji Dimitrijų?..

Dama.

Kai kuo?..

Gražuolė ji.

Kavaliieris.

Taip, marmurinė nimfa:

Akims ir lūpoms jos gyvybės trūksta...

(Naujoni pora.)

Dama.

Jis ne gražus, bet malonios gan išvaizdos

Ir lengva tuoj atspėti caro kilmę.

(Naujoni pora.)

Dama.

Kada į žygi?..

Kavaliieris.

Žodį tars caraitis.

Siaip pasiruošę; bet, matyt, Marina

Ir jis dar užlaikys nelaisvėj mudu.

Dama.

Jauki nelaisvė!

Kavaliierius.

Taip, tik jeigu Jūs...

(Išsiskiria. Kambariai tuštėja.)

Mnišekas.

Mes, seniai, šokt dabar, deja, nustojom

Ir triukšmo muzikos negirdim jau,

Rankučių net nespaudžiam, nebučiuojam—

Ak, išdaigų senų nepamiršau.

Dabar ne tas, ne tas andien kas buvo:

Dievaž, jaunimas jau ne toks drąsus,

Perdaug linksmybėj grožis santūrus.

Prisipažinkim: aplinka nuščiūvo.

Palikim juos: eiva, drauguži mano,

Tuoj vyno vengriško atkimšti seno

žole apaugusią bonkutę liepsiu

Ir kur kampely mudu pasislėpsim.

Srovės kvapnios ir kaip taukai tirštokos

Išgersime ir reikalą po juoko

Aptarsim, eikš.

Vyšniaveckis.

Sumanymas neblogas!

Naktis. Sodas. Fontanas.

Apsimetėlis.

(įeina).

Štai ir fontanas; čia jinai ateis.

Prigintimi aš, rėdos, ne bails,

Ir mirčiai į akis man žvelgti teko,

Bet baimės sieloje tada nebuvo.

Man gresdavo nelaisvė amžinoji,

Aš gaudomas būvau, likau ramus

Ir dėka drąsai išvengiau nelaisvės.

Bet kas alsavimą dabar man trukdo?

Ko nenuvaldomas šis virpulis?

Gal geiduliai vien purto įtempti?

O, baimė tai! Aš visą dieną laukiau

Su Marina to slapto pasimatymo,

Galvodavau, ką jai aš pasakysiu,

Kaip jos išdidų protą apsvaiginsiu,

Kaip pavadinsiu ją Maskvos cariene.

Bet kaip tik reikia viską pamiršau,

Ir žodžių iškaltų man neberasti;

Vaizduotę mano meilė baigia drumsti...

Bet kažkas šmėkšo... Šlamesys... tyliau...

Tai tik šviesa mėnulio apgaulingo,
Tik vėjas sušlamėjo.

Marina.
(jeina).

O, caraiti!

Apsimetėlis.

Tai ji... Sustojo kraujas manyje.

Marina.

Dimitrijau?

Apsimetėlis.

Saldus, žavingas balsas!

(prisiartina).

Nejau tai tu, nejau tave matau
Čia vieną prieglobsty nakties ramiosios?
O kaip lėtai diena ši kartą slinko,
O kaip lėtai saulėlydis man blėso,
Kaip man prailgo laukiant tamsoje.

Marina.

Bet bėga valandos, brangus man laikas —
Čia pasimatymą paskyriau tau
Ne tam, kad perjautrių kalbų meilūžio
Klausyčiaus. Žodžių man nereikia. Tikiu,
Kad myli tu: klausyki: ryžaus aš
Su tavo netikra dalia audringa
Sujungti savo. Teisę tat turiu,
Dimitrijau, aš reikalauti vieno:
Aš reikalauju atidengti sielos
Dabar man paslaptis visas ik vienai,
Viltis, kėslus ir baiminimąsi netgi:
Kad aš greta tavęs tikrai galėčiau
Pradėt gyvent ne vaiko aklumu,
Ne verge įgeidžių lengvųjų vyro
Ir ne bebalse sugulove tavo —
Bet tik žmona verta tavęs pilniausiai
Ir Rusijos valdovo padėjėja.

Apsimetėlis.

O, leisk pamiršt akimirkai bent vienai
Likimo mano rūpesčius ir vargą.
Pamiršk pati, kad prieš save, Marina,
Matai caraitį. Nūn tik trokštu būti
Pasirinktuoju tavo mylimuoju,
Laimingu jau dėl vieno tavo žvilgsnio.
O, išklausyki meilės mano aimanos
Ir kuo pilna širdis išreikšti leiski.

Marina.

Ne laikas, kunigaikšt. Nedelsk — jau aušta
Atsidavimas tavo šalininkų,
Be to sunkyn, didyn jau ima eiti
Kas valandą pavojus ir darbai.
Apstu jau neramių gandų aplinkui,
Iš po naujienos kita išdygsta tuoj,
Ir priemonių tūlų Borisas griebias.

Apsimetėlis

Kas Godunovas? Ne Boriso valioj
Tavoji meilė mano didis džiaugsmas.
Ne, ne. Žiūriu dabar aš abejingas
Į sostą jo ir caro valdžią didžią.
Kas man be tavo meilės gyvena,
Garbės šviesa ir Rusijos galybė?
Tik stepės tolimos skurdžioj trobelėj,
Tikiu, atstos karūną caro man
Tavoji meilė...

Marina

Gėda, nepamirški

Tu savo paskirimo švento, aukšto:
Ta padėtis brangesnė turi būti,
Negu gyvenimo džiaugsmas ir vyliai.
Ir niekam jos tu negali prilyginti.
Ir ne jaunam karštuoliui, mano grožio
Beprotiškai, kaip niekas, sužavėtam,
Žinoki: savo ranką atiduodu
Įpėdiniui Maskvos didingo sosto,
Išgelbėtam pačios lemties caraičiui.

Apsimetėlis

O, nekankink manęs, kerėtoja Marina,
Netark, kad padėtį, o ne mane
Pasirinkai, Marina. Ar galvoji,
Kad žodžiai šie skaudžiai man širdį gelia?
O jeigu net... dvejojimas baisus!
Sakyki, miela: jei likimas aklas
Nebūtų lėmęs man užgimt caraičiu,
Jei būčiau aš ne Jono sūnumi,
Nepamirštu pasaulio vienuoliu,
Ar tu tada... tada mane pamiltum?

Marina

Dimitrijau, tu būti negali

Kitu, o kito negaliu mylėti.

Apsimetėlis

Nenoriu aš su lavonu dalintis
Jam meilūze tiktai vienam priklausančia.
Gana man veidmainiaut, sakysiu tiesą.
Žinok — Dimitrijus, Marina, tavo

ADOMAS P. JASAS

MIRTINGŪJŲ GAILESČIAI

PASKUTINĖ LAPINO DAINA

Svirks svyruok, žilviti, žilvitėli, tūta! —
Mano kūdikystės būta ar nebūta?...

Tik jaučiu, kaip žemė grauduly tamsėja, —
gulsiuos ant vejelės, pasiklojęs vėją.

Kur žirgeliais žaista, tik žolynas šlama —
šaukia kūdikystė: — Mama, mama, mama!

Kurgi tu, liepele? ... Širdį lyg pašautų. —
Baigias mano kelias po melsvuojų skliautu.

O TĖVIŠKĖS SAULE! —

Ten man — ten mano kraują kėlei,
o saule soduose klajojus! —
Giedriai vingravo takuželiai
per žalią šilą, uogienojus.

Menu — vėsiam klevų šešėly
kaitros vidudienis sustoja,
man rankon linksta ramunėlė,
žolyno purpuras — po koja.

Kamanės dūzgesio nuskinta,
į juodą žemę sultis nešas —
menu — serbento uoga krinta,
tarytum juodo vyno lašas...

Ten man — ten mano kraujas kėlęs,
o saule soduose liepsnojus! —
Anuos takus užžarstė smėlis,
nužarstė šilą, uogienojus.

Seniai jau žuves ir nekels iš karsto;
Gal nori sužinot, kas aš toksai?
Prašau, klausykis: vargšas juodaskvernis;
Nelaisvei vienuolyno įkyrėjus,
Po koptūru aš sugalvojau žygį
Gan drąsų, ruošdamas visiems stebuklą —
Galop apleidęs ceļę į triukšmingas
Ukrainiečių stovyklas pabėgau.
Išmokau ten valdyti arklį, kardą.
Nūn čia Dimitrijum pasivadinęs.
Apgauti lenkus besmegenius lengva.
Ką tu sakysi, išdidi gražuole?
Kaip tau išpažintis šita patinka
Tu tyli vis.

Marina

O, nešlove, o, varge!

(Tyla)

Apsimetėlis

(patylomis)

Kur apmaudas mane pagavęs nuvedė.
Taip sunkiai laimė sukurta, ir ją
Ūmai, gal būt net amžiams palydėjau.
Ką padariau beprotis aš?! (balsiai). Matau:
Tu gėdinies nekunigaikščio meilės.
Marina, tarki man lemtingą žodį,
Nūn tavo rankose likimas mano.
Aš laukiu. (klaupiasi).

Marina

Kelkis, vargše apgavike.

Nejau manai — keliaklėpščiam tau mano
Puikybę bus lengviausiai pakutenti,
Lyg būčiau aš kvailutė mergšė.
Apsirikai: mačiau prie savo kojų
Ir riterius, ir grafus kilminguosius,
Bet meilę jų šaltai atstūmiau
Ne tam, kad valkataujančio vienuolio...

Apsimetėlis

(keliasi)

Nesibiaurėk apgaviku jaunuoju:
Kas žino, gal jame dorybės slepias,
Pritinkančios ir rusų caro sosti,
Pritinkančios ir tavo brangiai rankai...

Marina

Akiplėšos gėdingai kilpai, taip!

Apsimetėlis

Taip, kaltas aš: šetoniškoj didybėj
Apgaudinėjau valdovus ir Dievą.
Aš melavau pasauliui; bet ne tau,
Marina, baust: aš prieš tave teisus.
Apgaudinėti tavęs aš negalėjau.
Tu man buvai vienintelė šventovė,
Ir nedrįsau melu įžeisti josios.
Pavydulinga ir akloji meilė,
Ta meilė privertė neslėpti nieko
Mane.

Marina

Beprotis, girtis kuo surado!
Ar reikalavo kas prisipažinti?
Juk jeigu valkata bevardis tu
Dvi valstybes apmulkint sugebėjai,
Turėtumei mažiausiai būti vertas
Pasisekimo negirdėto tavo
Ir savo apgaulę be galo drąsą
Tylėjimu giliu, budriu apgaubti.
Kaip galima tavim pasitikėti?!
Kaip aš galiu, pamiršus luomą, gėdą,
Sujungt likimą savo su tavuoju,
Kai tu su nuostabiu paprastumu
Taip lengvapėdiškai žiūri į nešlovę.
Liežuvis lyg iš meilės atsileido.
Stebiuos, kaip tu neišplepėjai visko
Tėveliui mano, vedamas draugystės,
Ar džiaugsmo priepuoly karaliui mūsų,
Ar pagaliau net ponui Vyšniaveckuiui,
Tarnauti jam uoliausiai pasiruošęs.

Apsimetėlis

Prisiekiu tau, šita išpažintis
Man iš širdies tik tavo išplėsta.
Prisiekiu tau šventai, kad niekur, niekad,
Nė puotoje užu girčiausios taurės,
Nė atviroj šnektoj draugų būrely,
Nė po peiliu, netgi žiauriai kankinant,
Ši paslaptis iš lūpų neišsprus.

Marina

Prisieki tu, gerai, turiu tikėti.
Tikiu — tačiau norėčiau sužinoti,
Prisieki kuo? Kaip dera jezuitų
Augintiniui dievotam, gal Aukščiausiu?
O gal, kaip riterius kilmingas, garbe,
O gal vieninteliu žodžiu valdovo,
Jei tu caraitis? Kuo gi? atsakyki.

Dimitrijus

(išdidžiai)

Šešėlis žiauriojo mane įšūnijo,
Dimitrijum iš karsto pavadino,
Visas tautas aplink mane sukėlė
Ir, kaip auką, man Borisą skyrė,
Caraitis aš! Gana. O, kokia gėda
Tiek nusizeminti prieš puikią lenkę.
Sudievu amžiams. Karo kruvinas žaidimas,
Likimo mano rūpesčiai besaikiai
Užspaus, tikiuosi, meilės didžią gėlą.
O, kaip tavęs aš imsiu neapkęsti,
Kada nurims aistros gėdingos karštis.
Dabar einu. — Žuvinas ar vainikas
Jau laukia Rusioj galvos manosios,
Ar rasiu mirtį kovoje garbingoj
Ar po kirviu, kaip niekšas, miesto aikštėj,
Vistiek nebūsi drauge tu manoji
Ir su manim lemties nesidalinsi.
Bet gali būt' tau teks gailėtis.
Atstumus paskirtį iš kalno skirtą.

Marina

O jei, akiplėša, aš tavo melą
Visiems iš anksto imsiu atidengsiu?

Apsimetėlis

Nejau manai, kad aš tavęs bijausi,
Ar Lenkijos mergina patikės
Daugiau, negu caraičiu. — Dar žinoki:
Karaliui, popiežiui, visiems didikams
Teisumas mano žodžių neapeina.
Ar aš Dimitrijus, nedaug jiems rūpi.
Jiems tai svarbiau, esu aš kaltininkas
Nesantaikos ir karo. O tave,
Tikiuos, privers tylėti, maištininke.
Sudiev!

Marina

Palauk, caraiti. Pagaliau

Girdžiu aš kalbant nėbe vaiką, — vyrą.
Tokia šnekta su tavimi sutaiko,
Ir pamirštu beprotiškumą tavo.
Dimitrijų aš vėl regiu. Klausyki:
Skubu, pats laikas. Atsibusk, nedelski.
Pulkus greičiausiai vesk tenai, prieš
/Maskvą,

Apsimetėlis

Valyki Kremlių, sėsk į caro sostą —
Ir siųsk tiktai tada vestuvių kvieslį.
Bet girdi Dievas — kolei tavo kojos
Nežengs pakopomis į caro sostą,
Kol tu paties Boriso nenuversi,
Klausytis meilės žodžių nenorėsiu.

(išeina)

Nauja Juozo švaisto knyga

PETRAS ŠIRVOKAS

NAUJIENAS, 1739 S. Halsted St.
CHICAGO 8, ILLINOIS

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Žemaitijos kaimiečių žodžiai

Žemiau skelbiami žodžiai surankioti iš žemaičių šnekamosios kalbos, Alsėdžių, Plungės, Platelių ir Telšių kaimuose. Tų žodžių bent daugelio, kiek pastebiu, nėra žodynuose, o kurie ir yra, tai kitokia reikšmė tenai duodama. Daugelį tų žodžių tebevartoja Čikagoje gyvenantieji žemaičiai.

* * *

áimanos — reiškia: įkyrus nusiskundimai, dejavimai be matomos priežasties. Pvz.: nematyti, kad jiems ko nors trūktų, bet *áimanų* tikrai netrūks ta; jų *áimanos* kiekvieną iš kantrybės išveda.

ákliai — daržuose auganti piktžolė, kurios žiedo pumpurėlis taip įdubęs, kaip akivietė; sparvos: Susimildamos, mergelės, išravėkite *ákliaus*, nes jie daržoves gadina.

ápkalbos — nepagrįsti gandai ir prasimanymai apie asmenį: Prišnekėjo nei šiek, nei tiek, bet pasirodė tik *ápkalbos*.

ápkalbūs, ápkalbi — skleidžias gandas ir prasimanymus: Jam apie kitus neprasitark, jis toks *ápkalbūs*, kad iš adatos vežimą priskaldo; ji tokia *ápkalbi*, kad dažnai ir save apšmeižia.

áplamis, áplamė — protiškai nesubrendęs asmuo: Tik *áplamis* gali nežinoti, kad dienos šviesa ateina nuo saulės.

áplimas — pakraščio apsiuvinimas; skiautė pakraščiu apsiūti: Juodas su baltais *áplimais*, visų dėmesį atkreipia.

áplimávimas — siuvinimas aplimo ant pakraščio: Geras *áplimávimas* reikalauja įpratimo.

ápsėpėlis, ápsėpėlė — apsileidėlis, apsileidėlė: Kažkoks *ápsėpėlis* pinigų prašė; nė šunys *ápsėpėlės* nemėgsta.

ápsėpės, ápsėpusi — nečiūnas, neapsitvarkęs; apleistas: Anie burliokai nė tik patys *ápsėpė*, bet ir jų ūkis — ir gyvuliai; ji ne elgeta, tik taip sau *ápsėpusi* moteriškė.

ápsėpimas — neapsitvarkymas; priežiūros stoka: O tas jų *ápsėpimas*! Patys plaukgauriais apaugę, apskurę, trobesiai sukrypę, gyvuliai *ápsėpė* — kaulai pro kailį kalasi, visas ūkis lyg bado metus pergyvenęs.

ápsivežėti — suvaldyti koktumą, britkumą: Dažnai ir purvo reikia *ápsivežėti*; alkanam ir atmatomis tenka *ápsivežėti*.

ápvazū — nekoktu: Kam *ápvazū*, tas jokio darbo nebijo.

ápvazūs — suvaldęs koktumą: *Ápvazūs* žmogus nebijo rankų susitepti; jie gerai gyvena, nėra *ápvazūs*.

ápvazūmas — koktumo suvaldymas: Be *ápvazūmo* gero gyvenimo neturėsi.

ápsukas, ápsukū — siuvinimas aplink kraštus: Tankus *ápsukas* siūlių ryškumą sulauko; maišus reikia siūti *ápsukū*.

ápsukinis diksnis — siūlas aplink siuvinio kraštus: Siūk *ápsukinių diksniū*, siūlė mažiau pumsos.

ápzagas, ápzagimas — pasninko dienomis uždrausto maisto paragavimas: Kai ponai nepasninkauja, tai virėjo negali išvengti *ápzago*; neragavusi patiekalo nepaduosi, o paragavai — *ápzagas* ir nuodėmė; nerodyk man tų kresnelių pasninko dienoje, bijau dasilėisti *ápzagimo*.

ápzagti, ápzagau — ragauti pasninko dieną uždrausto maisto: — Ne, ne, sūnau, nežiūrėk į pienelį, šandie pasninkas, gali *ápzagti*; aš šandie netyčiomis *ápzagau* susrėbusi smetona baltintą bulviene.

ápzėlėti — kiek apkramtyti: Kieno *ápzėlėtas* šis mėsos gabalėlis? Ožka savo saitą tiek *ápzėlėjo*, kad net glitū paliesti.

ápzlembti — apverkti nenuoširdžiomis ašaromis: Kol buvo gyvas — ne kentė, o dabar ateina jo kapo *ápzlembti*.

átboginti — tuojau ir greitai atnešti: Paliėpk Jonuką *átboginti* kirvį; vos spėjau baigti vieną darbą, tuoj kitą *átbogino*; Petruk, *átbogink* ugnies užkurti pypkei.

átlýžti — paliauti pykus: Jei

moki pykti, mokėk ir *átlýžti*; prieš valandėlę supyko, jau ir vėl *átlýžo*; buvau supykęs, bet *átlýžau*.

átlýžus — greitai atlyžtas: Tai labai *átlýžus* žmogus, rūstybės jis netaupoja; ji nuostabią atlyži: maniau, kad metus pyks, bet *átlýžo* vos prakalbinus.

átvarsai — virvės ar odos juostos arkliams vairuoti, vadžios: Laikyk *átvarslus* stipriai, nes arkliai smarkūs.

átvartai — švarko ar plėčiaus krūtinės atlankai: Išly-

gink *átvartų* gunklas; švarko *átvartai* plėtmėti, reikia išvalyti.

átžūlus, átžūli — nebičiuliškas, nepriimtas: *Átžūlus* kaip ežys; toks *átžūlus*, kad baugu ir prašnekinti; ji taip *átžūli*, kad žodžius kaip kirvius svaido.

átžūliai — nebičiuliškai: Nekalbėk *átžūliai* — negražu.

átžulūmas — nepriimnumas, nemandagumas: *Átžulūmū* pagarbos nepelnysi.

(B. d.)

J. Šmotelis

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

• Visų rūšių apdraudos asmenims ir biznio įstaigoms. • Finansavimas. Draudžiu ir perdraudžiu visose draudimo bendrovėse.
JONAS KIRVAITIS, Gen. apdraudų brokeris ir savininkas
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
5900 So. Ashland Ave., Chicago 36 Ill. Tel.: WA 5-5671—Rez. HE 4-4033
Darbo val.: kasdien 9:30—4:30; be to, pirm. ir ketv. 6:00—9:00 vakarais.

VADOVAS Į SVEIKATĄ

Geresniam sveikatos išlaikymui nauja knyga B U K I T E S V E I K I

kurią parašė ir išleido Dr. Steponas Biežis, SLA Daktaras Kvotėjas. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: KAIP BŪTI SVEIKU IR ILGAI GYVENTI.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisiuntimu. Tuojau užsisakykite.

Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS

3241 West 66th Place Chicago 29, Ill.
Telefonas: REpublic 7-7868

Terros Knygos Klubas

Tikslai:

Atpiginti knygą skaitytojui, suburti gausesnę skaitytojų šeimą, surasti skaitytoją kolonijose, kurias sunkiai pasiekia lietuviška knyga.

Sąlygos:

Skaitytojas prenumeratos sąlygomis leidyklai įmoka 10 dolerių, už kuriuos pasirenka knygų už 15 dolerių žemiau skelbiamame Terros leidinių sąrašė.

Pirmieji 200 klubo narių visas pagal šį užsakymą pasirinktas knygas gauna įristas į kietus viršelius, neprimokėdami už tai nei cento. Visi kiti Terros leidiniai, kurių nėra šiame sąrašė, klubo nariams atiduodami su 20—25% nuolaida.

Leidiniai:

Vincas Krėvė: DANGAUS IR ŽEMĖS SŪNŪS — Balys Sruoga: MILŽINO PAUNKSMĖ—Jonas Aistis: APIE LAIKĄ IR ŽMONES —Jurgis Savickis: ŽEMĖ DEGA—Vincas Krėvė: RYTŲ PASAKOS —Vydūnas: PROBOČIŲ ŠEŠĖLIAI—N. Gogolis: MIRUSIOS SIĖLOS — Thor Heyerdahl: KON-TIKI — Bernardas Brazdžionis: DIDŽIOJI KRYŽKELĖ — Antanas Miškinis: EILĖRAŠČIAI—Jonas Aistis: POEZIJA — Antanas Škėma: ČELESTA — Jurgis Blekaitis: VARDAI VANDENIMS IR DIENOMS — Sally Salminen: KOTRYNĀ—Liudas Dovydėnas: NAKTYS KARALIŠKĖSE—Jieva Simonaitytė: PAVASARIŲ AUDROJ — Mirko Jelusič: CEZARIS — John Steinbeck: PERLAS ir kt.

Visos šios knygos — pirmaeiliai savi ir verstiniai veikalai. Dalis jų jau išėjusios, dalis dar spaudoje, kitos ruošiamos spaudai. Nei vienos užsiskytos knygos nereiks laukti per ilgai.

Daugiau informacijų gausite leidykloj. Rašykit ir užsakymus siųskit:

TERRA

748 West 33rd Street

Chicago 16, Illinois

Knygos bare

VT Informacijos Tarnyba išleido prancūzų kalba leidinį apie bolševikų išžudytus kalinius Rainių miškelyje, prie Telsių. Leidinys pavadintas "Les Martyrs de Lithuanie", "Lietuvos kankiniai". Būdingomis iliustracijomis pavaizduoti bolševikiniai išžudymai. Fotografijos gautos iš Dr. Pemkaus. Įvado žodis parašytas K. Mockaus. Kalbą ir stilių lygino prancūzai, korektūras tikrino B. Drungienė ir B. Prapuolenienė. Spausdinimą ir techninę pusę prižiūrėjo "Tremties" redaktorius S. Miglinas. Baigiamasis straipsnis "Kaip buvo įvykdytos deportacijos" paimtas iš Dr. S. A. Bačkio išleisto "Bulletin Lithuanien".

Informacinė Tarnyba mano, kad Lietuvos bylos propagavime vokiškai kalbančiuose kraštuose ir Italijoje (su dideliu kun. V. Mincevičiaus darbu ir rūpesčiu) jau daug padaryta ir susilaukta gražių vaisių. Ateityje norima daugiau, kaip iki šiol, kreipti dėmesio į tuos kraštus, kur kalbama prancūziškai — į Prancūziją, šveicariją, Belgiją ir Liuksemburgą. Tam tikslui šie "Lietuvos kankiniai" pirmoj eilėj ir išleisti. Tikimasi, kad Prancūzijos lietuviams su IT parama pavyks mūsų reikalą dar plačiau paskleisti prancūziškoj spaudoj bei visuomenėj išpopuliarinti.

El Imperio del Genocido (Genocido imperija)

Tokiu pavadinimu pasirodė Casimiro Verax knyga Kolumbijoje, išleista šiemet Impresos Internacionales. Ji turi 133 psl, 8 puslapius iliustracijų ir žemėlapių su priverčiamųjų darbų stovyklomis Sovietų Sąjungoje.

Knygos pobūdį nusako jos paantraštė: deportacijos ir vergija sovietiniame pasaulyje. Trečdalis visos studijos skirtas genocidui Lietuvoje nušviesti.

Įžangos žodyje sakoma: "Šie puslapiai skirti kukliai pagerbti tiems kultūros, laisvės, žmoniškumo ir tikėjimo kankiniams, kurie genocidinio žvėries buvo sunaikinti ar dar tebeaikinami už tai, kas pasaulyje ir žmoguje yra vertingiausia".

Washingtono valstybinė leidykla išleido Kersteno komiteto darbų pirmąją knygą. Joje sudėti Kersteno pareiškimai, Dulles, buv. JV prezidento H. Hoo-

(Tęsinys 11 psl.)

Puikus stilius, didelis pasakojimo talentas, gili mintis ir didelis humanizmas išskiria šią knygą iš visų kitų knygų; rytiečių gyvenimo egzotika, papročiai, fanatizmas ir paslaptįgumas daro ją reto įdomumo knyga. "RYTU PASAKOS" — viena iš gražiausių žiedų Vinco Krėvės kūryboje, tai lyg įvadas į didįjį veikalą "Dangaus ir žemės sūnūs".

Neįrišta — 2.50 dol. — Įrišta — 3.00. dol

Rašykite:

T E R R A

748 West 33rd Street

Chicago 16, Ill.

Moving

Moving

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SAŽINGAS PATARNAVIMAS.

NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU IRANKIAI, KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JŪSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIURINTI.

J. NAUJOKAITIS 6819 SO. ROCKWELL ST., CHICAGO 29, ILLINOIS. Tel.: WALbrook 5-9209

Now

\$80 less

**THAN THE
LOWEST
1953 PRICE**

Brand New 1954

PHILCO 21"
All-Channel TV

Completely equipped to receive
All 82 UHF-VHF Channels

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

You SAVE Two Ways! First—the sensationally low price, actually \$80 LESS than last year! Second—Philco gives you All-Channel coverage, not partial! There are no strips to add—you SAVE again! And Philco offers noise-free reception unmatched anywhere near the low price! Philco 4001-E in rich Ebony finished cabinet.

Also wide Choice of Philco
Consoles at New Low Prices

MOTORISTS

Get Your Car Ready
For Spring

BEST BUYS OF 54!

AUTO SEAT COVERS	\$9.95	up
CONVERTIBLE TOPS	\$34.95	up
AUTO PAINTING	\$19.95	up

ONE-STOP SHOPS

Complete Service:

- Glass Department
- Trim Department
- Mechanical Department

All Types of Commercial
Vehicle Painting

**LAKE AUTO
PAINTING CO.**

1901 W. Lake Street
Harrison 1-7775

**SPRAY KING
AUTO PAINTING**

7247 So. Chicago Ave.
Midway 3-7282

Hours Daily 7:30 to 6:30
Sunday 10 to 4.

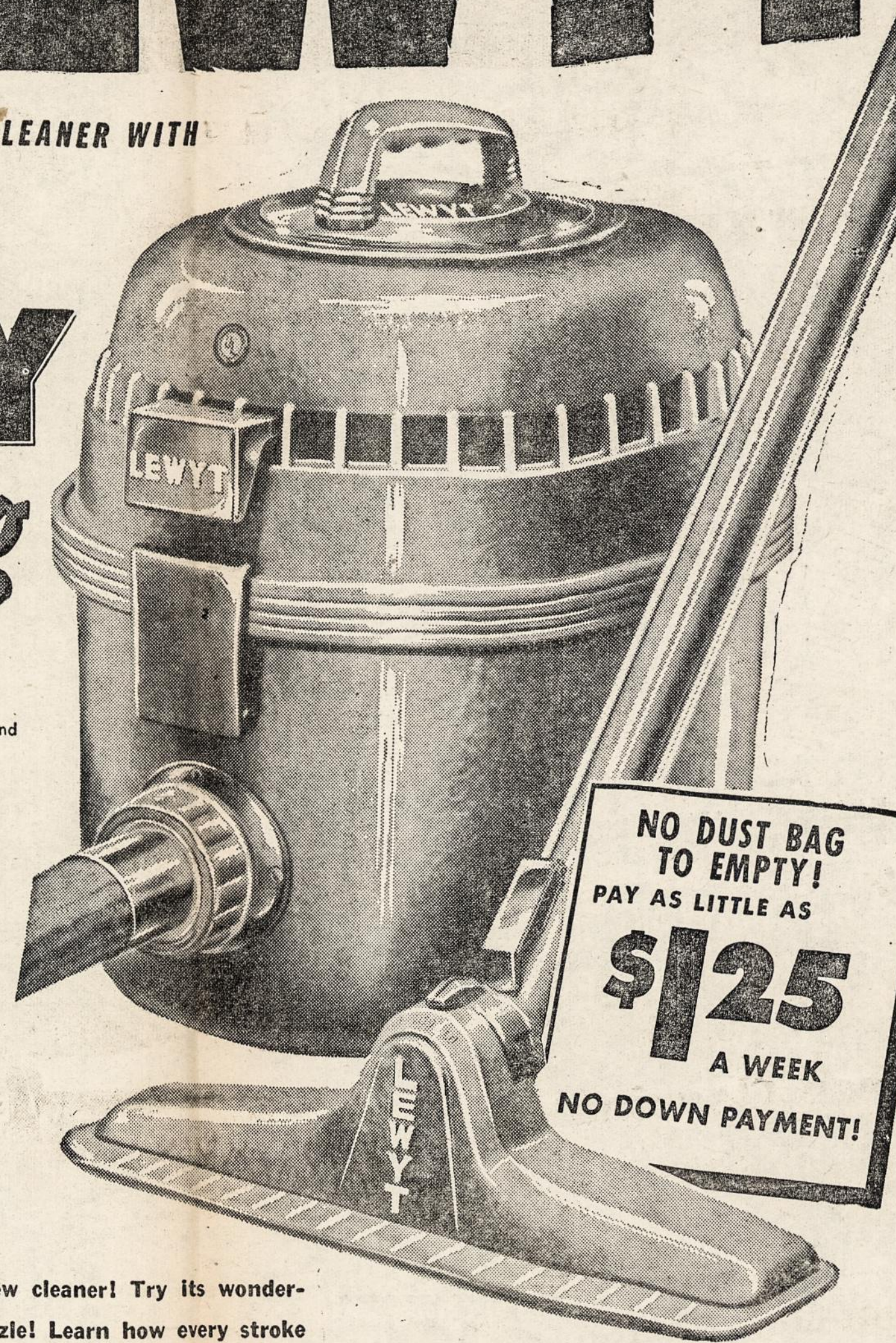
5 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, APRIL 10, 1954

NOW
at
BEE
JAY'S

NEW!
the 1954

LEWYT

WORLD'S FIRST AND ONLY VACUUM CLEANER WITH
automatic
4-WAY
rug cleaning

1. Wide-Angle Suction!

(on forward stroke)
Full 11 1/2" "wide area" suction for deep-down dirt and surface litter!

2. Pile-Combing Action!

Automatic Comb-Valve picks up threads, cat and dog hairs!

3. Rug-Brushing Action!

Adjustable Fuller Brush grooms nap, restores lost colors!

4. Deep-Cleaning Suction!

(on back stroke)
Concentrated high-velocity suction gets stubborn ground-in dirt!

OFFICIALLY
ENDORSED
by National Institute
of Rug Cleaning, Inc.

Vacuum your rugs daily.
Have them professionally
cleaned at least once a
year by a professional rug
cleaner.

Come see this powerful new cleaner! Try its wonder-working No. 80 Carpet Nozzle! Learn how every stroke gets dirt 4 ways—without "chewing up" your rugs—without vacuuming over and over! Come discover faster, easier rug care than you ever dreamed possible!

MORE ADVANCED FEATURES THAN ANY
OTHER CLEANER TODAY!

 PIVOTS ON "CIRCULAR TRACK" BASE! Sits in center of room, reaches wall-to-wall! No "swivel-top" to jam! Won't tip!	 PERIPHERAL-SILENCER—NO ROAR! Quietest cleaner of all! Gentle hum won't fray nerves, upset baby's nap!	 ALLERGY-PROOF MICRO-DUST FILTER SYSTEM! Traps dust even smaller than 4/100,000 of an inch! Used by hospitals!	 SUCTION-CONTROL DIAL! Just like ironing, you dial "wool rugs," "cotton rugs" or "drapes!"
---	---	---	---

NO EXTRAS TO BUY!

Comes complete with everything to clean your home floor-to-ceiling!

- 2 Wands
- No. 80 Carpet Nozzle
- Floor-Wall Brush
- 8-Ft. Hose
- Power Sprayer
- Upholstery Nozzle
- Dusting Brush
- Crevice Tool

FREE HOME TRIAL! COME IN TODAY!

Saves work! Saves your rugs! At every stroke Lewyt's amazing No. 80 Carpet Nozzle gives you

- 1. WIDE-ANGLE SUCTION!**
(on forward stroke)
Wide 11 1/2" suction for deep-down dirt, surface litter!
- 2. PILE-COMBING ACTION!**
Comb-Valve picks up threads, cat and dog hairs!
- 3. RUG-BRUSHING ACTION!**
Adjustable Fuller Brush grooms nap, restores colors!
- 4. DEEP-CLEANING SUCTION!**
(on back stroke)
High-velocity suction gets stubborn ground-in dirt!

Bottom view of No. 80 Carpet Nozzle!

OPEN MONDAY AND THURSDAY
EVENINGS

COME IN NOW! FREE DEMONSTRATION! BIG TRADE-IN ALLOWANCE!

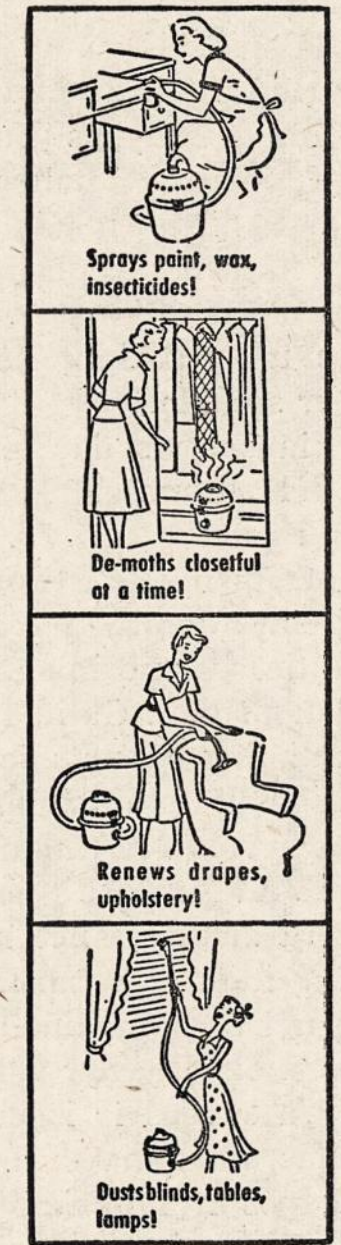
FREE HOME TRIAL!
PHONE OR COME IN
TODAY!

Lewyt is specially designed for bare floors, fibre rugs, walls! Toss away your mops and brooms, they only push dirt around! Lewyt's Floor and Wall Brush and suction get rid of dust and dirt for good!

Now, no more mess of mops, brooms, dust pans. No more flying dust to fill your lungs or cover your furniture. Once over and Lewyt's Floor and Wall Brush gets all the dirt—even in cracks, under moldings, beneath furniture. What's more, with this sensational new cleaner you can do everything from dust blinds to spray paint! Come see it today!

World's only vacuum cleaner with
automatic 4-WAY
rug cleaning!

- Gets rug dirt 4 ways! No. 80 Carpet Nozzle combs rugs, brushes them uses 2 kinds of suction at every stroke!
- Rotates in center of room—reaches wall-to-wall! No "swivel-top" to jam—won't tip!
- No dust bag to empty! Simply toss out extra-big "Speed Sak" a few times a year!
- Peripheral-Silencer—no roar! Quietest cleaner of all!
- Allergy-proof Filter System! Traps dust even smaller than 4/100,000 of an inch!
- Suction-Control Dial! You can dial "wool rugs," "cotton rugs" or "drapes!"

HOLDS MORE DIRT!

No dust bag to empty—just toss out "Speed Sak" a few times a year! Tests prove it holds more dirt in use!

QUIETEST OF ALL!

Peripheral-Silencer hushes Lewyt to gentle hum! Won't fray nerves or even disturb baby's nap!

NO LEAKING DUST!

Allergy-proof Filter System traps dust even smaller than 4/100,000 of an inch! Preferred by hospitals!

ROTATES WITHOUT TIPPING!

Pivots on "Circular-Track" base for round-the-room cleaning! No "swivel-top" to jam—won't tip over!

NO EXTRAS TO BUY!

Comes with all tools to clean floor-to-ceiling! Floor tools are strong yet light metal—not plastic!

CONTROL SUCTION!

Just like ironing, you can turn finger-tip dial to "wool rugs," "cotton-rugs" or "drapes!"

BEE JAY
STORES

15 W. Hubbard St.
Whitehall 4-3253

APIE ĮSIKŪRIMO GALIMYBES YUCAIPOS SLĖNYJE

Gaudamas vis daugiau laiškų, kuriuose teiraujamasi apie įsikūrimo galimybes Yucaipos slėnyje ir negalėdamas kiekvienam atskirai plačiau atsakyti, nutariau pasinaudoti "Naujienu" skiltimis ir suteikti apie tai platesnių informacijų per spaudą.

Pirmiausia vis dar teiraujamasi dėl klimato. Kas buvo apie tai pasakyta p. V. Miliūno straipsnyje, tilpusiame "Naujienu" dienraštyje kovo 3 d., yra tiesa, ir nežinau, ką dar turėčiau pridėti. Galiu tik tiek pasakyti, jog aš pats ieškojau tinkamos klimato atžvilgiu vietos apsigyventi, ir tinkamesnės niekur JAV ribose neradau. Čia nėra žiemos, bet nėra ir per daug karštos vasaros, nėra andrų nei trūpinių liūčių, nėra šliužų, nei įkyrių vabzdžių. Oras yra sausas ir ištisus metus šiltas, naktys vėsios. Tiesa, tarp liepos ir lapkričio mėnesių saulė atviram lauke yra karšta, bet pavėsyje yra malonu, ir ypatingai karštų dienų, kad ir vasaros metu, nedaug pasitaiko, nes čia beveik nuolat pučia švelnūs vėjeliai. Asmenys, atvykę net ir iš šiaurinių valstybių oro atžvilgiu ras tik tokį skirtumą, jog čia ras amžiną vasarą — nėra reikalo aklimatizuotis ir prie oro priprasti, kaip kad pvz. Arizonoj. Bet tai ne viskas. Čia ir įsikūrimo sąlygos lengvesnės ir pats pragyvenimas pigesnis, negu kur kitur.

Tačiau aišku, jog ne visiems įmanoma įsikurti ir gyventi šilame "rojaus kampelyje". Pirmutinė sąlyga yra turėti šiek tiek santaupų, kad galima būtų įsigyti žemės sklypelį ir namuką. Kas jų neturi ir yra priverstas gyventi tik iš uždarbio, žinoma, čia įsikurti negali, nes arti jokios pramonės nėra. Tiesa, čia yra ir darbininkų, kurie buvo pajėgūs įsigyti nuosavybę ir dirba arba vietoje arba važinėja į darbą į tolimesnius miestelius dirbti, bet tai yra vietiniai, atsikėlę daugiausia iš Los Angeles miesto ir jau turėję ankstyvesnius darbo ryšius. Yra net ir lietuvių čia gyvenančių ir dirbančių, bet tai atskiri atsitikimai. Taigi kas norėtų keltis Kalifornijon dėl šilto klimato, bet neturi santaupų ir yra priverstas ieškoti darbo, tas turėtų vykti tik į Los Angeles miestą arba jo priemiestčius. Kai kuriose miesto dalyse ir ten oras yra pakenčiamas.

Bet asmenys, turintieji bent 7,000—8,000 dolerių jau galėtų įsikurti ir Yucaipos slėnyje, ypač pensininkai. Pensininkai čia paprastai dar laiko naminių gyvulių, pvz. karvę, vištų, vieną kitą kiaulę ar keliolika triušių ir tokiu būdu nupigina sau pragyvenimą. Kiti, pajėgesni, gauna ir atsiftikino darbo. Be to, su tokiomis santaupom jau galima įsirengti mažą vištų farmą ir turėti visai padorų pragyvenimo šaltinį.

Vištų ūkis čia yra pagrindi-

nis ir gal pelningiausias verslas. Čia vištų farmos auga ir plečiasi, nes tam čia yra labai palankios sąlygos. Jų įrengimas ir išlaikymas yra žymiai pigesnis, negu šiaurėj, o kiaušinių urmo kainos beveik tos pačios. Kiaušinių pareikalavimas yra didelis ir pastovus ir to pareikalavimo veikiančios vištų farmos toli gražu negali patenkinti. Apskaičiuojama, jog viena višta per metus duoda maždaug 2 dol. pajamų, o vienas asmuo gali aptarnauti 2,500 vištų, apsukresnis bei darbštesnis ir daugiau. Iš to aišku, jog šitas biznis apsimoška. Įrengimas tokios mažytės vištų farmos kaštuoja su sklypu maždaug 4,000—6,000 dolerių. Kas galėtų įsirengti pats, kainotų dar mažiau. Čia yra asmenų, kurie pradėję nuo 500 ar 1,000 vištų, šiandien išplėtė savo farmas iki keliolikos tūkstančių vištų. Kiti verčiasi gaidžiukų auginimu mėsa.

Sodai čia ypatingo pelno neduoda, nebent dideli, ir pajamos iš jų paprastai yra tik priedas prie pensijos ar kokių kitų pagrindinių pajamų.

Yra asmenų, kurie verčiasi pirkdami sklypus, statydami namus ir paskui juos pardudami. Žemės kaina čia svyruoja nuo 700 iki 2,000 dolerių už akrą toje srityje, kur yra įvestas vandentiekis, elektra ir dujos. Sklypų kaina pareina nuo vietos ir nuo to, ar sklypas plynas, ar su sodu bei medžių apaugęs. Plynas laukas, aišku, kainuoja pigiau. Taip pat žemė pigesnė slėnio pakraščiuose. Kur nėra aukščiau išvardintų patogumų, vieną akrą galima gauti gal tik už kelis šimtus dolerių. Žemė čia yra prie molio. Namai čia statomi tik mediniai, vadinami "frame" arba "stucco". Penkių kambarių namo su rūsiu ir visais moderniais įrengimais (1500—1600 kv. pėdų) bei garažu pastatymas kanoja maždaug 8,000 dol., bet kas tokį namą statosi pats su maža darbo pagalba, gali jį pastatyti perpus pigiau. Čia yra tai gerai, kad niekas neverčia samdyti tokiems darbams atlikti "laisniuotų" unijos darbininkų — gali viską pats padaryti, jei netingi ir šioje srityje nusimanai. Seniau pastatytų namų galima gauti nusipirkti (su mažu lotu, 2 miegamųjų, garažu) ir už 5-6,000 dolerių. Nauji, didesni namai geroje vietoje kainuoja ir iki 15,000 dolerių, žinoma, su atitinkamu sklypu, dideliais garažais ir t.t. Išsimokėjimas taip pat čia praktikuojamas, bet aš nepatarčiau čia nieko skolon pirkti, ypač tam, kas neturi ir nenumato užtikrintų pajamų.

Kitos biznio sritys čia yra moteliai — nakvynės namai, gazolino stotys su auto taisymo dirbtuvėmis ir be jų, neskaitant smulkių verslų. Mano

(Tąsa 9-tam psl.)

8—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, APRIL 10, 1954

Hear THE NEW DECCA RECORDS ALBUM

Music from the sound track of the Universal-International motion picture

The **GLENN MILLER STORY**

Recorded by the Universal-International studio orchestra conducted by Joseph Gershenson

Selections include—Moonlight Serenade, Tuxedo Junction, Little Brown Jug, St. Louis Blues March, In the Mood, A String of Pearls, Pennsylvania 6-5000, American Patrol

DL 5519—10" Long Play (Incl. Vol. I & II).....\$3.00
A 952—10" 78 RPM (Incl. Vol. I & II).....\$4.15
ED 2124—Vol. I—45 RPM Extended Play.....\$1.40
ED 2125—Vol. II—45 RPM Extended Play.....\$1.40

Long Play Price includes Fed. Excise Tax. But No State or Local Taxes. Other Prices Do Not Include Fed., State or Local Taxes.

See **JAMES STEWART - JUNE ALLYSON**

The **GLENN MILLER STORY**

The Story of a Love that made Wonderful Music

COLOR BY **TECHNICOLOR**

A Universal-International Picture

GARRICK MUSIC SHOPS

4141 WEST MADISON STREET
SACRAMENTO 2-2025

DĖL NAMAM REIKMENŲ VISUOMET LANKYKITE ŠIĄ

ERDVIA IR PATOGIA
SENIAUSIA
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĖ

PROGRESS FURNITURE CO.

4181183 ARCHER AVE.
Tel. LAFayette 3-3171
Brighton Parko Kolonijoje

KAS DIENĄ ČIA RASITE DIDŽIAUSIAS PREKIŲ KERTYBES
Naujausių madų, gerųjų išdirbysčių rakandų, kaurų, p.čių, televizijos aparatų, refrigeratorių, plovyklų, vaikams rakandų ir visų kitų namam reikmenų. LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI PRITAIKOMI VISIEMS.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas Central 6-5203

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

(Tęsinys iš 8-to pusl.)

mąnytu, čia dar yra gera dirva "lumberio" bizniui, bet šiam bizniui jau reikalingas didesnis kapitalas, nemažiau kaip 40-50 tūkstančių dolerių. Kiti dar verčiasi ir triušių auginimu, kuriuos parduoda mėšai. Augant šiai vietovei gyventojų skaičiumi, žinoma, atsiras ir kitų biznio progų.

Šiaip pramonės — fabriku čia nėra, o artimiausios pramonės vietovės nuo čia yra apie 25-30 mylių į pietvakarius, arčiau Los Angeles miesto. Arčiau šio slėnio ketina keltis ir daugiau pramonės įmonių, bet tai dar ateities dalykas. Taigi, kaip jau minėjau, kas yra priverstas ieškoti darbo fabrike, tam čia apsigyventi nepatartina.

Tačiau pati dėkingiausia aplinkybė čia yra ta, jog ši vieta yra augimo stadijoje, žemės kainos nuolat kyla, jokios tendencijos neturi kristi ir todėl idėtas kapitalas nejudomai nuosavybėn yra labai gerai apdraustas. Dėl nepaprastai gerų klimatinių sąlygų, o ypač artėjančio karo grėsmės čia laukiama ir didesnio žmonių antplūdžio, o tada sklypų bei namų kainos gali net keleriopai pakilti.

Kai kas teiraujasi dėl žemės drebejimų. Negaliu tiksliai pasakyti, kur Kalifornijoje yra žemės drebejimo centras, bet nuo žemės drebejimo labiausiai nukentė Bakersfield, 113 mylių į šiaurę nuo Los Angeles miesto, o nuo Yucaipos slėnio apie 180 mylių. Šie žemės drebejimai yra labai reti ir Yucaipos slėnyje beveik nejaučiami. Didėsniai smūgiai tik kiek daugiau pajuntami Los Angeles mieste.

Pats pragyvenimas čia apskritai yra pigesnis, negu didmiesčiuose, ypač šiaurinėse valstijose. Išskyrus mėsą ir duoną, kurių kainos yra tos pačios, kiti maisto produktai yra žymiai pigesni, ypač vaisių ir daržovių. Už šviežius kiaušinius mes čia mokame tokias kainas, kokias moka kiaušinių pirkkliai gamintojams — nuo 50 iki 56 centų už tuziną, už šviežią šiltą pieną tiesiog nuo kėrvės — nuo 60 iki 75 centų už galioną. Net ir cigaretės Kalifornijoje yra 5 centais pigesnės už pokelį, negu pvz. Chicagoj. Bet, kaip jau minėjau, daug kas laiko savo reikalams

naminių gyvulių, tad tiems maistas kainuoja dar pigiau.

Pačiam Yucaipos slėnyje yra du maži miesteliai — Yucaipa ir Calimesa. Beveik visam slėnyje jau yra įvestas vandentiekis, elektra ir dujos, gatvės išplanuotos, su lygiu grindiniu. Visas slėnis išdalintas didesniais ar mažesniais sklypais (nuo 1 iki keliolikos akrų), kur kuriasi sodybos — vienur atskiri rezidenciniai nameliai sodų pavėsyje, kitur su vištų ar viščiukų farmomis. Abu miesteliai turi pašto įstaigas, yra kino teatras, leidžiami net du savaitiniai laikraščiai, yra kelios mokyklos ir net keliolika bažnyčių. Bet čia nėra nei vienos lavėros, nei vienos svaigalų parduotuvės. Kas nori jų gauti, turi važiuoti į kitus miestelius — 6-7 mylių. Užkandinių bei kavinių-restoranų yra keliolika. Čia taip pat nėra nei vaigių, nei "bomų". Gyvena tik baltieji.

Su Los Angeles miestu ir kaimyniniais miesteliais susisiekiama autobusais, bet čia beveik kiekvienas gyventojas turi (Tęsinys 10 psl.)

WHEN IN NEED OF

NURSING SERVICE

Call AETNA NURSES REGISTRY

4821 N. Sheridan Rd. Longbeach 1-7388 MRS. M. SEIDELMAN, Director

Garsinkitės "N-nose"

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti? DANTŲ PLOKSTELĖS pataisomos ir stipriai įstatomos. Sužaloti dantys pataisomi, o nuotrupos išlyginamos — 1 valandos darbas —

State Dental Plate Laboratory

1635 W. 47th St. YArds 7-4499 944 W. 63rd. WAlbrook 5-2558 639 1/2 W. 63rd St. WE 6-2608

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?

— 1 valandos darbas —

Cleveland Dental Plate Laboratory

2326 So. Cicero Ave. OL 2-7263 456 W. North Ave. MI 2-6221 404 E. 47th Street. AT 5-6880 160 Milwaukee Ave. HU 9-3242

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti? DANTŲ PLOKSTELĖS pataisomos ir stipriai įstatomos. Sužaloti dantys pataisomi, o nuotrupos išlyginamos — valandos darbas —

A-1 Dental Plate Laboratory

22 W. Madison, Room 223, DE 2-6804 1587 W. Ogden Ave. MO 6-3733 1425 Wilson Ave. LO 1-9280 2003 W. Lawrence SU 4-8708

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUŽIAI GYDUOLĖS ir t. t.

Jūsų giminės gauna be jokių įjems išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO Tel. WAbash 2-9354

Atdara šeštadienį iki 1:30 popiet.

9—NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. —SATURDAY, APRIL 10, 1954

Ką žinote apie mūsų laisvės kovas, apie mūsų valstybės atstatymo pirmąsias dienas? Ką žinote apie Gruodžio 17-sios perversmą ir jo tikrąsias priežastis?

Atsakymai į tuos klausimus tik knygoje

MYKOLAS SLEŽEVIČIUS

Rašo: Julius Būtenas, Mečys Mackevičius, Kazys Škirpa, Andrius Valuckas, Birutė Novickienė, Jonas Kardelis, Antanas Novickis, Liudas Šmulskštys, Jonas Bildušas, Juozas Audėnas, Juozas Mikuckis.

Redaguoja Antanas Rūkas.

345 psl., didelis formatas, įrišta. Kaina — \$5.00. Užsakymus siųskite: TERRA, 748 W. 33rd St., Chicago, Ill.

LIETUVIŠKA GĖLIŲ PREKYBA

"PEOPLES FLORIST"

Mėniškai atliekamė visokius gėlių užsakymus:

- ★ VESTUVĖMS
★ VARDINĖMS
★ KRIKŠTYNOMS
★ LAIDOTUVĖMS

Savininkas R. ir O. HOMKO

1850 West 47th St.

Lafayette 3-1786

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniškiausi baldai, 1954 metų modelio televizijos aparatai: ZENITH, MOTOROLA, WESTINGHOUSE, SYLVANIA ir daug kitų. Skalbiamos mašinos, šaldytuvai, gazo šildymui pečiai: SIEGLER, MOORE IR kiti. Radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išmokėjimai, sekmadieniais jokių taksų.

FURNITURE CENTER INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted Str. Victory 2-4226

Įmonė atidaryta: Pirm., Ketv. 9-9:30. Kitomis dien. 9-6. Sekm. 10-5 val.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieta sutaupyta dolerį
★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojo
★ Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro, Trečiądieniais visai neatidaro.

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747

(Atkelta iš 9 pusl.)

ri ir savo susisiekimo priemonę — automašiną arba mažą dvivietį dengtą motorinį triratį. Pastaraisiais važinėja seneliai, kurie negali gauti leidimo operuoti automobilį. Pačiam slėnyje autobusų susisiekimo nėra, išskyrus "school-bus'us", kurie nuveža ir parveža namo vaikus iš mokyklų. Maisto krautuves beveik iš visur galima pasiekti ir pėsčiomis. Kas nori sau ramiai gyventi nusipirkęs namelį su sklypeliu, gali apsieiti ir be automobilio, bet kas nori užsiimti statyba ar šiaip ką nors veikti, tam automobilis čia yra būtinai reikalingas. Turint savo susisiekimo priemonę ir darbas galima lengviau gauti. Taigi kas norėtų čia kurtis, patartina automašiną čia atsivežti, nes Kalifornijoje automašinos yra žymiai brangesnės.

Kai kas klausia, kaip geriau ir pigiau čia atvažiuoti, pvz. iš Chicagos. Aš manyčiau, jog patogiausias ir pigiausias būdas yra važiuoti automašina. Pvz. važiuojant nauju Chevroletu ar Plymouthu iš Chicagos su-naudojama apie 140—150 gallonų benzino (iš Chicagos iki čia 2300 mylių). Taigi benzinas su alyva gali kainuoti apie 60—

65 dolerius. Už nakvynes mokama nuo 3 iki 5 dolerių už du asmenis. Vienu žodžiu, kelionė net ir su maistu gali kainuoti maždaug 100 dolerių kad ir dviem asmenim. Kai tuo tarpu geležinkelio bilietas iš Chicagos į Los Angeles kainuoja vienam asmeniui apie 70 dol. Negana to, kas nori čia atvažiuoti apsižiūrėti, tas be nuosavos mašinos nedaug ką galės pamatyti arba turės čia susisiekimo priemonę samdytis.

Važiuojant čia iš Chicagos, reikia laikytis 66 kelio iki pat San Bernardino, o iš ten pasukti 70/99 keliu per Redlands (Beaumont miestelio link) iki Calimesa. Kas važiuotų traukiniu arba skristų lėktuvu, turi iš Los Angeles važiuoti autobusu, einančiu per Calimesą. Aš pats gyvenu Calimesa miestelio ribose. Mano gyv. adresas yra: Calimesa, 844 S. 4th St., bet adresas laškams yra: Calimesa, P. O. Box 513. Telefonas: Yucaipa 77530.

Kas rimtai manytų čia įsikurti, patarčiau atvažiuoti ir apsižvalgyti. Mielai vietoje suteiksiu daugiau informacijų, tik atvažiuojančius prašyčiau iš anksto apie savo atvažiavimą pranešti laišku.

—A. Mason.

Vestuvėse, krikštynose, pobūviuose ir namuose tinkamiausia vartoti yra
LIETUVIŠKI SALDAINIAI
 KAUNAS, VILNIUS, PALANGA VARDAIS ŠOKOLADINIAI, VAISINIAI, SALTMETINIAI, KARVUTĖ IR KITOKIOS RŪŠYS.
 Reikalaukite visose lietuviškose maisto krautuvėse ar tiesiai iš gamyklos.
 Rašykite:
MR. STASYS PETRAUSKAS, 836 W. 33rd Place, Chicago 8, Illinois.

We don't
 believe
 in work
 for
 Women

and... here's the cleaner
 with twice the cleaning power...
 makes your cleaning easier, faster!

APEX STRATO-CLEANER

TWICE THE CLEANING POWER
 ON THE RUG... ABOVE THE FLOOR!

Cuts your cleaning work
 in half... and its easy lid
 removal ends clumsy lifting
 to replace the throw-away
 dust bags... you can change
 them in a "jiffy"! The complete
 set of Apex designed
 cleaning tools do tasks you
 never thought possible!

EASY
 TERMS

SEE DEMONSTRATION THAT WILL AMAZE YOU!

**SOLTIS HOME APPLIANCES
 AND FURNITURE**

2647 West 51st Street HEMLOCK 4-7095
 OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

NOW YOU CAN OWN THE NEW
HOOVER Lark

Light Weight, Low Cost, Full Size

EASY TERMS

Easy to use! Faster cleaning!
 No bag to empty!

Complete attachments
 for all home cleaning!

Special KING-SIZE TRADE-IN allowance

for your old cleaner—now at

**GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE
 and FURNITURE CO.**

2876 West Cermak Rd. BISHOP 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

10—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—SATURDAY, APRIL 10, 1954

SAUGESNĖS vietos taupymui
 niekur nerasite. Kiekviena są-
 skaita apdrausta iki \$10,000.
 Penkiasdešimt penki metai
 patyrimo ir draugiško patar-
 navimo.

**DISTRICT
 SAVINGS**

Štabas kalba lietuviškai

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

(Tęsinys 5-raj. pusl.)

verio, min. P. Žadeikio, gen. Musteikio ir visos eilės kitų. Šie leidiniai daug prisidės prie plačiosios laisvojo pasaulio visuomenės supažindinimo su Lietuvos byla.

Suomių "Kalevalos" draugija išleido mėnišką 1954 m. draugijos metraštį, kuriame aprašyti svetimšaliai, išvertę "Kalevalą" į svetimas kalbas. Vienas straipsnis, parašytas paties draugijos pirmininko doc. Dr. A. O. Väisäneno, skirtas ir mūsų a. a. kan. A. Sabaliauskui — žaliai rūtai. Straipsnis iliustruotas 2 nuotraukom: kan. A. Sabaliausko atvaizdu ir antrąja, vaizduojančia jį 1935 m. kimo.

tarp suomių draugų.

Dr. M. Alseikaitės - Gimbutienės parašytosios "Rytų Europos proistorės" pirmasis tomas jau pradėtas spausdinti. Išėis keli tomai. Leidžia Harvardo universitetas.

Pabėgusių į laisvę 3 lietuvių žvejų nuotykių iš anglų kalbos išversti ir išspausdinti taip pat ispanų kalba. (Elta)

— Bulgarijos senesnės kartos veik visa šviesuomenė okupantų komunistų sunaikinta. Jos keliems šimtams pavyko pasprukti Turkijon ir arti dviejų šimtų atsidūrė V. Europoj. Bulgarai atsiradę tremty iki šiol nesutaria dėl bendro veija.

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILI
STASYS DAPKUS
3255 90. UNION AVENUE Tel. CALUMET 5-1127
Priiřres mechanikas, turis moderniausius įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoserija ir rudažo, taip pat sūreguliuoja motora, kad taupiau naudotų 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui. benzina ir alyva. Dirbtuvė yra

LIETUVISKA ĮSTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE Savings & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

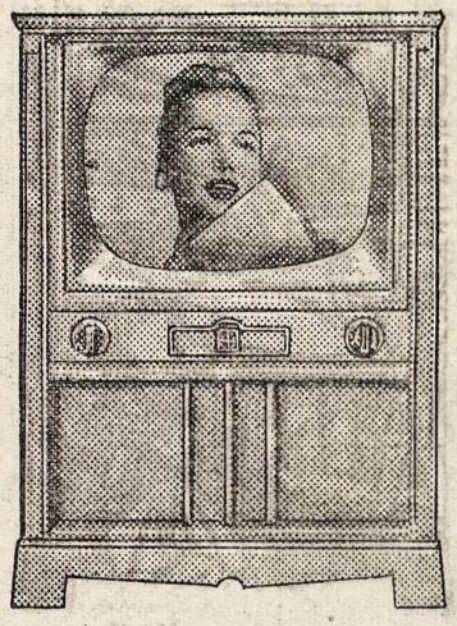
2555 West 47th St. CHICAGO 32, ILL. LAF. 5-1083

B.R. PIETKIEWICZ PRES

Now DuMont Television

First with the Finest... past, present and future!

presents

DuMont Custom NEW YORKER Modern
Modern cabinet styling in genuine limed oak hardwood veneers. 24-inch DuMont Self-focusing tube. UHF provision. Built-in antenna, phono-jack.

The DuMont "HI-R electron gun" that makes modern picture perfection possible!

Only DuMont meets COMPLETE COMPARISON

- COMPARE these twenty extra-value features in DuMont Telesets*!
1. Exclusive automatic picture stabilizer to minimize picture drift.
 2. Tilted safety glass and picture tube for reflection-free viewing.
 3. Harmonizing metal picture mask for easier viewing.
 4. Continuous adjustable tone control.
 5. Heavier, permanent magnet speaker.
 6. Phono-jack and switch for record playing.
 7. Heavier cabinet woods for better acoustic value.
 8. Illuminated channel selector dial.
 9. Optional one-knob 82-channel tuning.
 10. Authentic decorator cabinet styling.
 11. Puncture resistant speaker grille cloth.
 12. Removable safety glass front for easier cleaning.
 13. Dust proof picture tube seal.
 14. Solid raised legs for easier dusting.
 15. Thirty tube equivalents.
 16. Cooler operation for longer set life.
 17. Shielded chassis to prevent interference.
 18. Highest quality control standards.
 19. Built-in antenna.
 20. Underwriters' Laboratories approval.

with **HI-R HIGH RESOLUTION PICTURE**

The greatest picture accuracy, depth and contrast in television! Perfected by the laboratories which pioneered the famous "HI-R electron gun" and the DuMont Selfocusing tube!

Be first with the finest quality in television! DuMont alone challenges Complete Comparison with every other make, in every feature, at every price! With HI-R PICTURE AND SOUND... with twenty extra-value features — DuMont continues to pioneer television progress for you. Come in... see DuMont now!

VISION is the DuMont Dimension!

Imagine owning **DU MONT QUALITY** from \$199.95* (for 17-inch table model, not illustrated)

First With The Finest In Television

BEFORE YOU BUY—SEE, HEAR DU MONT HI-R AT YOUR AUTHORIZED DU MONT DEALER'S!

with **HI-R HIGH RESONANCE SOUND!**

DuMont, pioneer of high-fidelity sound in television, achieves television's truest tone with precision-engineered circuits, quality speakers, acoustic cabinets!

*NO EXTRA CHARGE for full-year picture tube Warranty, 90-day parts Warranty, Federal Excise Tax, built-in antenna. Prices slightly higher for limed oak, blond, and some mahogany models.

SEND FOR FREE 1954 BUYING GUIDE!

Allen B. DuMont Laboratories, Inc.
Television Receiver Division
Customer Priority Dept.,
East Paterson, New Jersey

Please send your free booklet, showing new DuMont HI-R Telesets* in authentic styles for my home.

Name.....
Address.....
City..... State.....

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE and FURNITURE CO.
2876 WEST CERMAK ROAD BISHOP 7-3333
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Kada spaudos minėjimas bus pavykęs?

Visa lietuviška visuomenė visu kruopštumu turėtų ruoštis ir minėti šią taip svarbią mūsų tautai sukaktį, itin svarbią politiniu ir patriotiniu požiūriu.

Sudarytasis spaudos sukakties minėjimo komitetas yra pagalbinė priemonė visiems drauge siekti kultūrinių ir tautinių laimėjimų. Vienas komitetas, be visuomenės įsijungimo į šį minėjimą, liks nenaudingas, tikslas liks nepasiektas. Proga garsiai ir plačiai pasakyti pasauliui apie rusų padarytą ir dabar daromą mūsų tautai skriaudą paliks neišnaudota, o mūsų jaunimo patriotinis jausmas liks nepajudintas iš gilumos.

Tad visi kaip vienas klausime save: ką, kur ir kaip galime prisidėti prie šios šventės pasisekimo. Ir kiekvienas pradėkime nuo savęs.

Ir iš tikrųjų, jei kiekvienas susipratus lietuvis, šeima ir organizacija išgyvens ir išryškins šią sukaktį savyje ir drauge įsijungs į bendrą šventės minėjimą, tai mūsų vieningas stiprus šauksmas perskros motorų dūzgimą čia, Amerikoje, nugalės vandenynų nuotolius, ir pasaulis išgirs mūsų nenugalimą šauksmą: "Mes esame žudomi, mes norime gyventi, mes nenurimsim, kol neatgausim tautos laisvės!"

Politiniu požiūriu spaudos minėjimą ir galima bus laikyti pavykusi, jei: pasaulis sužinos apie mūsų žūtbūtinę kovą su pavergėjais anksčiau ir dabar, apie rusų vartotus žiaurumus mūsų tautos laisvei slopinti. Jei pasaulį pavyks įtikinti, kad rusų imperialistiniai siekliai mūsų tautos atžvilgiu yra seni. Ir jei iš svetimųjų susilauksime užuojautos savo kenčiančiai tėvynei Lietuvai.

Patriotiniu požiūriu tikslas bus pasiektas, jei: sugebėsime surišti praeitį su dabartimi — anų laikų tautos patriotizmą pajėgsime įkvėpti mūsų jaunajai kartai, augančiai svetimoje aplinkoje ir besiformuojančiai svetimoje kultūroje. Kiek tai mums pavyks atkreipti mūsų jaunimo dėmesį į lietuviškos spaudos svarbą, o tuo pačiu ir į lietuviškosios gimtosios tautinės — kultūros reikšmę žmogui.

Žodžiu, jei mums pavyks savam jaunimui įžiebt kovingumo dvasią dėl savos kultūros, mes drąsiai galėsime tarti, kad

spaudos atkovojo sukakties proga esame labai daug pasiekę.

Kad šiuos savo tikslus galėtume pasiekti, mūsų visas kultūrinis šių metų gyvenimas turi praeiti spaudos atkovojo ženklu. Šios kovos turi atsispindėti: vaidyboje, muzikoje, dainoje, literatūroje, pradedant mokyklos vaikų konkursiniu rašinėliu ir baigiant premijuotu romanu.

Kadangi vyriausias mūsų tikslas yra pasiekti svetimtaučių mases ir patriotiškai pažadinti savą jaunimą, tad mūsų minėjimo viešos programos turi būti patraukiančios, originalios, o jų turinys populiarus. Reikia tikėtis, kad minėjimo formos populiarumas ir originalumas, ypač šiame krašte, gali daug pasitarnauti mūsų tikslui siekti.

Pagaliau spaudos minėjimas bus tikrai pasisekęs, jei šia proga mes dar įsivesime paprotį ryškesne gyvenimo proga dovanoti savo artimiesiems knygą.

Tad šios mintys telydi mus visus besiruošiančius sėkmingai minėti spaudos sukaktį.

Z. Juškevičienė

COMPTOMETER SCHOOL

CLASSES EVERY MONDAY
721 West Chicago Ave.
EAST CHICAGO, INDIANA
(Four corners)

You Can Start a Course
EVERY MONDAY
Classes from 3:30 to 6:00 P. M.
6:00 P. M. to 8:30 Evenings.

Shortage of skilled comptometer help makes these courses necessary.

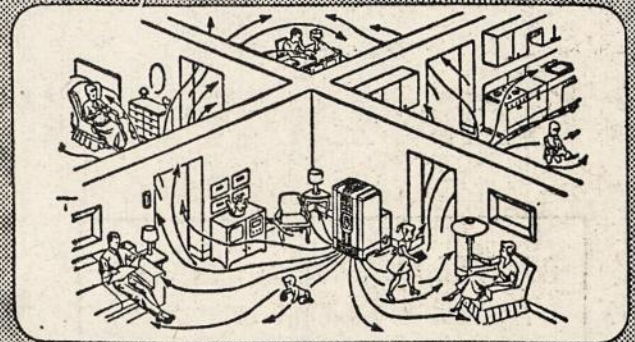
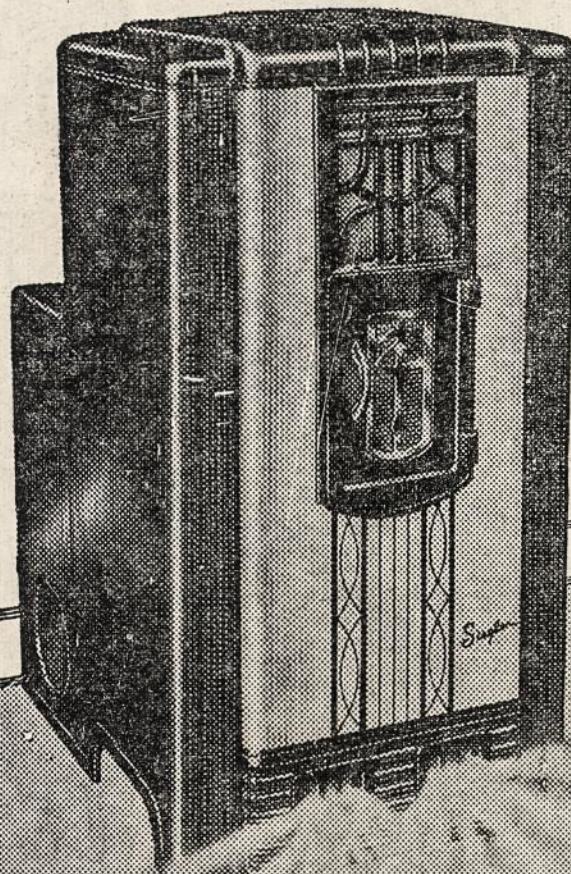
FELT and TARRANT
721 West Chicago Ave.
EAST CHICAGO, INDIANA
E. C. 4006

Pirkite JAV taupymo būrus.

FURNACE HEAT

No costly pipes or registers to install or clean!

Siegler
PATENTED AUTOMATIC
OIL OR GAS HEATERS

Tropical Floor Heat

GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM

This 'Two-in-one Heatmaker' DOES IT!

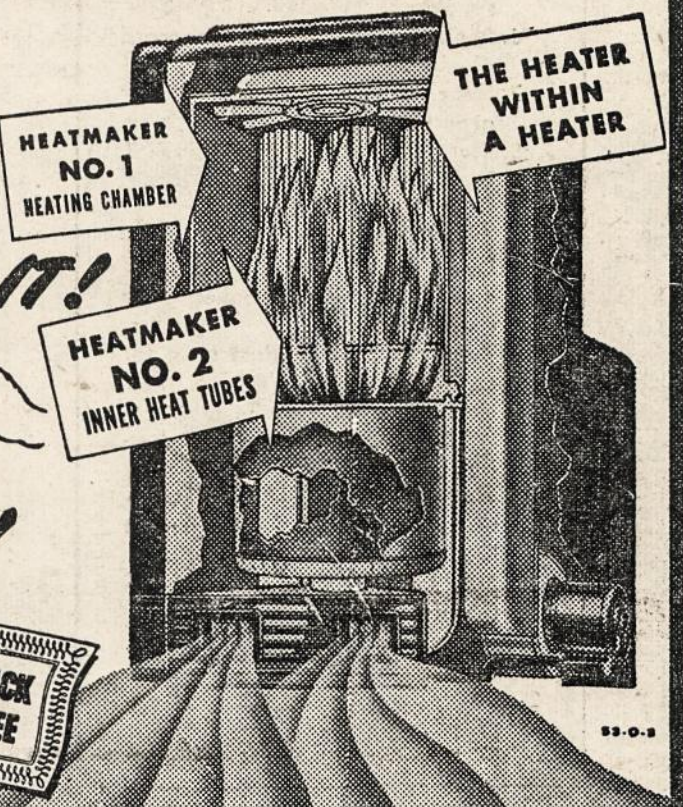
Siegler captures the *Top-o'-the-Flame* heat that's 4 Times Hotter than *Side-o'-the-Flame* heat, doesn't waste it up the flue as ordinary heaters do. This extra, patented, inner heater is built right into the heart of the hottest fire. It captures the 4 Times Hotter Heat from the burner flame and pours it out over the floors throughout your home.

This 'Match-Test' PROVES IT!

Your dealer will demonstrate. You'll see and feel how Siegler captures the 4 Times Hotter *Top-o'-the-Flame* heat and forces it over your floors throughout your home.

This GUARANTEES IT!

"If your Siegler Oil Heater doesn't deliver more and hotter heat over the floors than ANY comparable size heater on the market today, regardless of make or price, you get your money back!"

SEE YOUR NEAREST DEALER OR WRITE SIEGLER, CENTRALIA, ILL.

A FURNACE JOB OF HEATING FOR THE PRICE OF A HEATER!

GRINDŲ SPECIALISTAI

VISŲ RŪŠIŲ ĮTIESALAI

- Koklių grindys
- Asfalto ir Lino sienos
- Plastikos sienų kokišės
- Molio kokišės

Saukite dabar nemokamiems apskaičiavimams

COMMERCIAL FLOOR COVERING CO.

2894 Milwaukee Ave.
CAPITOL 7-3213

"Industrijos ir Biznio Aptarnautojai"

Skaitykite "N-nas"

12—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, APRIL 10, 1954

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St.

HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS